

Hangon lintuaseman toimintakertomus 1996

Matti Lehti

Vuosi 1996 oli taas aktiivisen toiminnan vuosi, havaintopäiviä kertyi tasan saman verran kuin ennätysvuonna 1995 eli 269. Kevätkaudella miehitysjaksot olivat seuraavat: 13.1.-21.1., 4.2.-9.2., 3.3.-12.6. ja 21.6.-23.6. Syyskaudella asema oli miehitetty 1.7.-1.12. ja vielä yksittäinen käynti 18.12. eli lintuhavaintoja saatiin vuonna 1996 erittäin kattavalta ajanjaksolta. Lintuaseman havaintotietokantaan kertyi 15546 havaintoa 227 lajista. Asemalle uusia lajeja havaittiin kolme: mustaiibis, arosuohaukka ja kultasirkku. Lintuja rengastettiin keväällä 14.4.-7.6. 39 päivänä ja syksyllä 9.7.-9.11. 95 päivänä. Rengastuslajeja kertyi yhteensä 103. Lintuasema osallistui viimeistä vuotta euro-afrikka rengastus- ja mittausprojektiin. Vuonna 1996 kevätkaudella oli enemmän rengastuspäiviä kuin kahtena edellisellä vuotena. Lintuasemaan kävi vuoden aikana tutustumassa myös suuri joukko ei lintuharrastajia sekä metsähallituksen järjestämällä retkillä että muilla ryhmäretkillä. Hangon lintuasemasta tehtiin Suomen ensimmäiset lintuaseman WWW-sivut, Haliaksen WWW-sivut ovat nähtävillä osoitteessa Matti.Lehti@pp.kolumbus.fi/~matleh/. Sivut ovat vielä keskeneräiset eli niitä kehitetään koko ajan.

Kevään päämiehittäjät:

Aatu Vattulainen	112
Seppo Niiranen	36
Johan Ekroos	19
Antero Lindholm	18
Petro Pynnönen	14
Johannes Syynimaa	13

Jarkko Santaharju	11
Samuli Lehikoinen	8
Petteri Lehikoinen	8
Jarmo Ruoho	8

Syksyn päämiehittäjät:

Aatu Vattulainen	139
Seppo Niiranen	57
Jarmo Ruoho	39
Petteri Lehikoinen	36
L. Mielonen	18
Hannu Holmström	18
Matti Lehti	16
Petro Pynnönen	13
Jonne Von Hertzen	13
Jarkko Santaharju	10

Tammikuusta helmikuuhun

Haliaksen vuosi aloitettiin 13.1. jolloin meri oli vielä lähes jäätön. Meri jäättyi vasta helmikuun puolivälissä ja talvi tuli Haliakselle. Tammikuussa löytyi mereltä monia mukavia talvehtivia vesilintuja. Yksinäinen kuikka havaittiin 19.1. Merimetsoja laskettiin parhaimmillaan 21.1. 14 paikallista. Kyhmyjoutsenia oli enimmäkseen 310 paikallista 19.1. ja havainnoijia piristivät punasotka 17.1., allihaahka 3 paikallista 21.1. sekä 17 haahkaa 21.1. Merikotkia havaittiin 1-4 yksilöä läpi talven. Talvikauden huippuharvinaisuus nähtiin 21.1. jolloin nuori tunturihaukka oli tunnin paikallisena ja lähti sitten etelään.

Tilhiä ja rastaista nähtiin paljon tammikuun puolivälissä, kun mantereen marjavarastot ehtyivät. 17.1. muutti 642 tilheä ja 235 räkättirastasta paremmille ruokamaille. Paras räkättirastas muuttopäivä oli 19.1. jolloin muutti 817 lintua. Muita pimeän

talvikauden piristyksiä olivat: peippo 17.1., tundraurpiainen 16.1. 2p ja nokkavarpunen 15.1.

Maaliskuusta kesäkuuhun

Kevätkausi aloitettiin lumen ja jään merkeissä. Suomenlahti oli Hangon edustalla lähes silmänkantamattomiin jäässä. Ensimmäinen muuttolintu oli kiuru, joka ehti lintuasemalle 7.3. Samana päivänä muutti myös 1 varpushaukka koilliseen. Seuraavia kevään airueita saatiin odottaa vielä muutama päivä: 12.3. muuttivat ensimmäiset töyhtöhyypät.

Aikaisia saapujia

Laji	Pvm.	Määrä
Metsähanhi	17.3	1 ESE
Pikkukuovi	16.4	1 m
Valkoviklo	25.4	3p 11m
Tiira sp.	19.4	3m
Haarapääsky	10.4	1m
Räystäspääsky	22.4	1m
Viitakerttunen	23.5	1p
Kultarinta	21.5	3p
Lehtokerttu	11.5	1p
Idänuunilintu	23.5	2p
Pajulintu	23.4	1p
Peltosirkku	29.4	1p

Kevään päämuuttoja

Kuikkia muutti 31.5. 206 ja samana päivänä gavia sp. 4625. Merimetsojen päämuutto oli huhtikuun puolessa välissä: 14.4. 95m, 15.4. 154m ja 16.4. 73m. Kaikkiaan merimetsoja havaittiin muuttolennessa kevään aikana 1026 yksilöä. Haahkamutto oli taas tänä keväänä komeaa, niin kuin yleensä silloin, kun Suomenlahti on ollut pitkään jäässä. 16.4. muutti

Haliaksen lintuasema on vuosien myötä muuttunut punaisesta keltaiseksi. © Matti Lehti, toukokuu 1996.

11151 haahkaa, jään reunaa seuraten ja 21.4. 6159. Muuttavia kurkia havainnoijat laskivat kevään aikana 2122, joista muutti 21.4. 1077. Pikukolokkeja muutti 6.5. 132. Rastailla oli meno päällä 25.4. jolloin laskettiin 5969 räkättirastasta, 141 laulurastasta, 3387 punakylkirastasta ja 21 kulorastasta. Peippomuuttokin oli Haliaksen keväälle poikkeuksellisen runsasta; 3065 muuttavaa 22.4. ja 3665m 27.4.

Kevään harvinaisuuksia

Juhlapukuinen jääkuikka havaittiin 12.5. muuttamassa koilliseen lintuaseman pohjoispuolelta. Harmaasorsia oli kevään aikana yhteensä noin 8 eri lintua paikallisena ja 6 muuttolenossa. Parhaimmillaan 6.5. 3p ja 2m. Arosuohaukkakoiras viuhtoi bunkkerin yli 27.4. Nuori muuttohaukka havaittiin 10.5. ja koppelo 30.4. 1p. Pikukukajava muutti SSW 10.5. Turkin kyyhky havaittiin kahdesti 14.5. 1 NE ja 4.6. 1p, kun taas turturikyyhky kolmasti 13.5. 1m, 4.6. 1p ja 11.6. 1p. Mustaleppälintu ilahdutti havainnoijia kahdesti, 25.4. naaras p ja 28.4. vanha koiras p. Sepelrastaita nähtiin

huhtikuun lopussa kolmena päivänä; 26.4. 1/p, 27.4. 1/p, 28.4. 1/p ja 1m. Paikallinen pähkinänakkeli oleskeli aseman alueella 9.5. Lintuaseman pihan puissa lauleskeli 6.4. vuorihemp-po. Nokkavarpusia muutti kevään aikana yhteensä 22, joista 9.4., 19.4. ja 9.5. 5 yks..

Heinäkuu

Syyskauden toiminta aloitettiin 1.7. muutaman päivän katkon jälkeen. Heinäkuu on Haliaksella suhteellisen hiljaista aikaa. Katsottavaa kuitenkin riittää jonkin verran; kahlaajia Gåun särkillä, merimetsojen muuton alkua sekä naurulokkien päämuuttoa. Vuonna 1996 naurulokkien päämuuttopäivä oli 15.7. jolloin laskettiin 882 muuttavaa. Kuukauden lopulla nähtiin taas suurimmat ruokkimäärät, 29.7. 11m. Tervapääskyjen päämuuttokausi ajoittuu myös heinäkuuhun, 28.7. muutti 829. Ensimmäiset laulujoutsenet ehtivät havainnoijien näköpiiriin jo 12.7. jolloin 4 linnun parvi muutti pohjoiseen. Elokuun aamuna alkaakin taivaalla kuulua ja näkyä enemmän liikettä.

Syksyn päämuuttoa

Merimetsoja laskettiin syksyn aikana yhteensä 3535 muuttavaa, joista 357 6.8. ja 344 29.8. Varpushaukkoja muutti muutamana päivänä taas ihan mukavasti: 29.8. 235m, 5.9. 343m ja 10.10. 489m. Merikotkia laskettiin syksyn aikana yhteensä 76 paikallista (joista osa samoja) ja 49 muuttavaa, paras muuttopäivä oli 4.9. jolloin muutti 7 yksilöä.

Syksyn 1996 kurkimuutto oli kaksihuippuinen. Ensimmäiset 9 havaittiin 13.8. Päämuuttopäivät olivat 4.9. 1723m ja 11.10. 1858m. Varpuslinnuista kannattaa mainita aina sympaattisten kangaskiurujen 77m 2.10., metsäkivisten kolme yli tuhannen muuttopäivää 22.8.1130m, 30.8. 1259m ja 31.8. 2232m. Kuten metsäkivisiä, nähtiin niittykirvisiäkin runsain joukoin matkalla etelän lämpöön: 19.9. 1152m, 23.9. 1726m sekä 8.10. 1378m. Naakkojen äänekkäitä parvia nähtiin eniten 11.10. jolloin muutti 1109 ja 14.10. 1148m. Kottaraisten muuton huippu osui 11.10. 1813m, 11.10. muutti myös 2247 järripeppoa. Isoja rastaita laskettiin

syksyllä 1996 hurjia määriä: 28.9. muutti 407 kulorastasta ja räkättirastaita muutti 21.10. 1825, 22.10. 1231 ja 24.10. 1227.

Vaelluslintuja

Syksyllä 1996 vaeltajista olivat pääosassa sinitiaainen, pyrstötiainen, pikkutikka ja pohjantikka. Sinitiaismäärät ovat kasvaneet koko aseman toiminnan ajan (vuotta 1987) lukuun ottamatta. Rengastuksissa oli sinitiaainen taas selvä ykkösen uudella ennätysluvulla 3462. Sini- ja talitiaisten päämuutto ajoittuu yleensä lokakuun ensimmäiselle puoliskolle, tänä vuonna parhaat päivät olivat 3.10., 10.10. ja 11.10. Sinitiaisia muutti 3.10. 2108, 10.10. 2022 ja 11.10. 5870, talitiaisilla parhaat päivät olivat 2.10. 1198m, 10.10. 1920m ja 11.10. 2575m. Tavallisten tiaisten joukosta keksittiin lapintiaainen kolmasti: 6.10. 1p, 10.10. 1p ja 21.10. 1p. Pähkinänakkeleitakin havaittiin neljästi: 19.9. 1p, 2.10. 1p1m, 3.10. 2m ja 11.10. 3m. Sinitiaisten syksyn muuttajasumma oli mahtava 19068. Se hävi ainoastaan vuoden 1995 vaellukselle. Pyrstötiaisia vaellus oli erittäin voimakas, aseman historian toiseksi voimakkain. Rengastusmäärissä ei tosin päästy 90-luvun alun mää-

riin mutta lähelle kuitenkin. Parhaat pyrstötiapäivät olivat: 11.10. 40p733m, 13.10. 100p320m ja 14.10. 100p405m. Tikoista liikkuvat pitkästä aikaa pikkutikka ja pohjantikka. Pikkutikkoja havaittiin yhteensä 62p161m, parhaiden päivien ollessa 11.10. 23m, 14.10. 5p19m ja 15.10. 2p21m. Pohjantikkoja havaittiin yhteensä 4p ja 31m, paras päivä oli 14.10. 13m. Tikkojen ystäviä ilahduttivat myös harmaapäätikat joita oleskeli aseman alueella 1-3 lähes koko heinä- ja elokuun sekä 18.9. havaittu valkoselkätikka. Pöllöistä mainittakoon 3.10. rengastettu hiiripöllö, 25.10. rengastettu viirupöllö sekä 7 havaittua varpuspöllöä, joista 5 rengastettiin. Muut pöllöt olivat lähes kateissa.

Närhilläkin oli ihan mukava vaellus: muuttajasumma oli 888. Parhaat päivät samat kuin tiaisillakin 11.10. 431m ja 14.10. 148m. Pähkinähakkeja nähtiin yhteensä 253 joista 29 20.8. ja 20 21.8. sekä vielä myöhäinen 14.11. 1 NE.

Loka-marraskuun vaihteessa havainnoijia ilahduttivat tilhet ja taviokuurnat. Tilhiä laskettiin 23.10. 1902 muuttavaa, 24.10. 1517m ja 8.11. 1369m. Taviokuurnia nähtiin enemmän kuin koskaan aseman historiassa

Lintuasemaa ei oltu vielä perustettu 1970-luvun lopun vaellusten aikaan. Ensimmäiset nähtiin 25.10. 2p ja huiput olivat: 8.11. 13m ja 18.11. 24m.

Syksyn harvinaisuuksia ja viivyteljiöitä:

Asemanpinna mustaiibis muutti länteen 19.9. Punajalkahaukka havaittiin 29.8. 1 nuori NE, muuttohaukka kolmasti 18.9. 1m, 21.9. 1m ja 10.10. 1m. Heinäkurppia kompattiin Gäsörnsbuktenilta yhteensä 7 joista yksi sai renkaan jalkaansa 21.9. Parhaimmillaan lintuja oli kaksi 4.10. Pikkukajavia nähtiin yhteensä 6p ja 7m, kaikki marraskuussa. Myöhäinen kehrääjä rengastettiin 3.10. Isokirvinen näyttäytyi kahdesti 6.9. ja 15.10. ja nummikirvinen esitteli itseään komeasti lähiluodolla 13.8. Neljän viiksitimalin parvi oli paikallisena 17.-19.10. Itäisistä uunilinnuista havaittiin hippiäisuunilintu neljästi 7. 10., 8.10., 25.10. ja myöhäinen 21.11., taigauunilintu lensi verkkoon 10.10. Pikkusirkku rengastettiin 9.11. ja aseman ensimmäinen kultasirkku 1.9.

Kahlaajia viihtyi hyvinkin myöhään Gåun särkillä: työttöhyppä 28.11. 1p, pikkusirri 6.10. 1p, suosirri 17.-19.11. 1p, suokukko 22.10. 1p ja mustaviklo 1.10. 1p.

Heinäkurppia *Gallinago media* tavattiin syksyllä 1996 seitsemän yksilöä, joista yksi nuori onnistuttiin pyydystämään. © Petro Pynnönen, *Halias*, 21.9.1996.

Kiitokset

Suomen kulttuurirahaston apurahan turvin pystyttiin maksamaan päivärahaa rengastajille ja havainnoijille. Hangon lintuasema kiittää kaikkia vuoden 1996 aikana asemalla työskennelleitä rengastajia ja havainnoijia. Kiitokset myös kaikille lahjoittajille ja tukijoille joiden myötävaikutuksella aseman toiminta on voinut jatkua jo 17 vuotta.

Tue Hangon lintuasemaa. Maksa asemamaksu (50mk) tai tee lahjoitus aseman pankkitilille Merita 101440-11902. Kiitos!

Hangon lintuaseman julkaisuluettelo:

- Kauppinen, S., Mikkola, K. & Haapala, J. 1980. Tringan lintuasemat 1979, Porkkala ja Hanko. *Tringa* 7: 15-20.
- Haapala, J. 1981. Hangon lintuasema Toimintakertomus 1980. *Tringa* 8: 61-63.
- Lehtinen, I. & Saari, J. 1982. Hangon lintuasema 1981. *Tringa* 9: 68-71.
- Haapala, J. 1983. Hangon lintuasema Toimintakertomus 1982. *Tringa* 10: 22-25.
- Lehtinen, I. 1984. Hangon lintuasema Toiminta 1983. *Tringa* 11: 70-74.
- Nikander, P. J. 1984. Tiaisten vaelluksista Hangon lintuasemalla syksyynä 1979-1983. *Tringa* 11 juhlijulkaisu: 5/84 36-47.
- Lehtinen, I. 1985. Hangon lintuaseman toimintakertomus 1984. *Tringa* 12: 72-76.
- Nikander, P. J. 1985. Staijauskoe Hangon lintuasemalla. *Tringa* 12: 145-147.
- Nikander, P. J. 1986. Hangon lintuasema 1985. *Tringa* 13: 57-59.
- Nikander, P. J. 1987. Haliaksen toimintakertomus 1986. *Tringa* 14: 62-66.
- Topp, A. 1988. Kangaskiurusta Haliaksen aineiston pohjalta. *Tringa* 15: 38-39.
- Nikander, P. J. 1988. Haliaksen toimintakertomus 1987. *Tringa* 15: 70-74.
- Nikander, P. J. 1989. Haliaksen toimintakertomus 1988. *Tringa* 16: 57-62.
- Lehti, M. 1990. Hangon lintuaseman toimintakertomus 1989. *Tringa* 17: 60-64.
- Nikander, P. J. 1990. Uddskatanin linnustoselvitys.
- Hänninen, P. 1991. Hangon lintuaseman toimintakertomus 1990. *Tringa* 18: 46-52.
- Lehti, M. 1992. Hangon lintuaseman toimintakertomus 1991. *Tringa* 19: 32-35.
- Nikander, P. J. 1993. Haliaksen toimintakertomus 1992. *Tringa* 20: 122-126.
- Lehti, M. 1994. Haliaksen toimintakertomus 1993. *Tringa* 21: 130-133.
- Pynnönen, P. 1995. Haliaksen toimintakertomus 1994. *Tringa* 22: 123-125.

Haliaksen rengastukset vuonna 1996

laji	kevät	syksy		
Tukkakoskelo		1		8
Kanahaukka		9		6
Varpushaukka	1	369		14
Hiirihaukka		1		19
Tuulihaukka		1		1
Ampuhaukka		2		58
Teeri		1		60
Tylli		1		26
Kapustarinta		1		21
Töyhtöhyppä		1		33
Isosirri		1		69
Suosirri		1		10
Suokukko		16		21
Jänkäkurppa		1		1
Heinäkurppa		1		3
Lehtokurppa		2		1
Metsäviklo		1		17
Sepelkyhky		5		32
Käki		5		246
Hiiripöllö		1		564
Varpuspöllö		5		443
Viirupöllö		1		15
Sarvipöllö		14		1
Suopöllö		4		31
Helmipöllö		36		4
Kehräjä		2		1943
Käenpiika	3			197
Harmaapäätikka		3		3
Palokärki		7		1
Pikkutikka		55		1
Pohjantikka		4		155
Räystäspääsky	1			4
Metsäkivinen	2	38		3462
Niittykirvinen	3	29		4
Keltävästäräkki		1		961
Västäräkki	10	17		2
Tilhi		19		41
Peukaloinen		96		4
Rautiainen	2	75		4
Punarinna	59	417		10
Satakieli	6	3		1
Sinirinta	5	1		1
Leppälintu	49	23		3
Pensastasku	17	1		1
Kivitasku	4	2		80
Mustarastas	18	29		4
Räkättrastas	8	52		48
Laulurastas	5	43		1
Punakylkirastas	18	19		1
Kulorastas		3		3
Pensassirkkalintu		1		8
Ruokokerttunen	9	33		17
Viitakerttunen		1		2
				100
				1
				1
				8
				1
				3
				8
ylhteensä:			868	10423
lajeja:			103	

- Vähätalo, A. 1995. Pajulintujen muutto Hangossa syksyllä 1994. Linnut 96 kongressi, Oulu elokuu 10.-12., 1995.
- Roos, S. 1996. Orientation of Willow Warblers in Hango Bird Observatory. Master Thesis, University of Helsinki, Department of Ecology and Systematics.
- Pynnönen, P. 1996. Hangon lintuaseman toimintakertomus 1995. *Tringa* 23: 111-115.

- Vähätalo, A. 1996. Hangon lintuaseman vakioverkkorengastukset paljastavat: talitiaainen ei vaella vaan käyttäytyy kuin tyypillinen muuttolintu. *Tringa* 23: 160-163.
- Kokkonen, S. 1997. Habitat selection of *Sylvia*-warblers during migration in Southern-Finland. Master Thesis, University of Helsinki, Department of Ecology and Systematics.